

OLYMPSPORT

ROČNÍK 47. (2014)

ČÍSLO 4 (164)

ZPRAVODAJ ČESKÉ ASOCIACE
PRO OLYMPIJSKOU A SPORTOVNÍ FILATELII

Příjemné prožití

vánočních svátků a v novém roce

ať máte štěstí, život vás nedrtí pěsí,

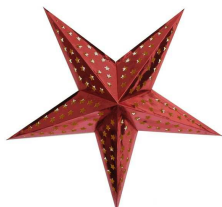
vyhnete se všemu spěchu a jistě jdete k úspěchu.

P F 2015

Olympsport

HVĚZDY A KRÁLOVNY ČESKÉHO SPORTU

2014

ZPRÁVY Z VEDENÍ

Očekávané filatelistické a sportovní události roku 2015:

**31.1.-1.2. 2015 Mistrovství světa v cyklokrosu
Tábor**

**6.-8.2. 2015 Světový pohár v biatlonu
Nové Město na Moravě**

**6.-8.2. 2015 Světový pohár ve skocích na lyžích
a severské kombinaci Liberec**

**5.-8.3. 2015 Mistrovství Evropy v halové atletice
Praha**

**11.4. 2015 Jarní setkání Olympsportu
Praha**

**15.4. 2015 Vydání samolepící příležitostné poštovní
známky MS v ledním hokeji
nominální hodnota 30 Kč**

**1.-17.5. 2015 Mistrovství světa v ledním hokeji IIHF
2015 Praha, Ostrava**

**6.-10.5. 2015 VI. mezinárodní filatelistická výstava
Euroregio Egrensis**

**27.5. 2015 Vydání výplatní písmenkové známky
Dětem ve známkovém sešitku,
tentokrát s námětem Bob a Bobek, kteří
jsou maskoty MS v ledním hokeji 2015**

**17.-30.6. 2015 UEFA - Mistrovství Evropy do 21 let 2015
Praha, Olomouc, Uherské Hradiště**

17.10. 2015 Podzimní setkání Olympsportu v Praze

loga použita z webu font.cz

Přihláška na výstavu známek

VI. mezinárodní filatelistická výstava Euroregio Egrensis bude v příštím roce největší filatelistickou akcí v Česku. Uskuteční se v Chomutově ve dnech 6-10.5. 2015 a přihlášky bylo možné zasílat do 15.12.2014 prostřednictvím našeho předsedy Jaroslava Petráska. O přihlášení na výstavu jste byli informováni v jeho on-line zpravodaji. Kdo jste termín přihlášky nestihli, máte potřebnou kvalifikaci pro 1. stupeň výstavy a zájem zúčastnit se výstavy, neprodleně kontaktujte našeho předsedu.

Ocenění exponátů členů Olympsportu na výstavě ve Svitavách

Ladislav Janoušek	Vzduch byl naše moře - Historie čs. letectví	stříbrná
Jan Petrás	Biatlon na zimních olympijských hrách	pozlacená
Jaroslav Petrás	Emil Zátopek - česká lokomotiva	bronzová
Jaroslav Petrás	Zpravodaj Olympsportu, ročník 2013	pozlacená
Václav Slavík	Poštovny pošty Český Brod	pozlacená
	Zálepky na území Česka a Slovenska	pozlacená
	Panorama olympijské historie	stříbrná

Setkání Olymportu ve Svitavách

Poslední zářiovou sobotu se sešlo v prostorách multifunkčního domu Fabrika ve Svitavách 20 členů Olymportu k pravidelnému podzimnímu setkání. Volba bývalého okresního města pro setkání Olymportu nebyla náhodná. Konala se zde Regionální filatelistická výstava, největší filatelistická akce končícího roku. Z bohatého doprovodného programu nejvíce přitahovala „Olymportáky“ sobotní výměnná burza a pak používání příležitostného štočku ve strojku Postalia, na kterém je připomenutý mimořádný úspěch horolezce Radka Jaroše. Ten zdolal jako první Čech a celkově 15. člověk na světě všech 14 osmitisícových vrcholů Himalájí. Štoček do Postálky připravil Olymport (přesněji dvojice Petrásek / Pavlíček) a pro odběratele novinek Olymport zajistil otisk strojového razítka na dopisnici s přitiskem (OS 07-14).

V první části našeho setkání se prodávalo, kupovalo a směňovalo sportovně filatelistické zboží, tak jako obvykle. Poté nás předseda Jaroslav Petrásek také jako pokaždé informoval o novinkách, které chystá Olymport do konce roku, o tom, že Česká pošta vydá v příštím roce pouze jednu známku věnovanou sportu, a to MS v ledním hokeji. Jedná se ještě alespoň o vydání dopisnice s vlastní známkou k ME v halové atletice v Praze.

Větší diskuze proběhla k problému malého zájmu o aukce, kdy práce vynaložená Jardou Petráskem a Vaškem Divišem nepřináší adekvátní efekt. Ti, kteří se zapojili do diskuze,

ji hodnotili jako potřebnou a přínosnou pro sběratele. Navrhovali, aby z aukce byly vyřazeny nezajímavé a cenově zanedbatelné položky, což je také obsaženo v jednom z bodů, obsažených v pravidlech organizace aukce. Ulehčení práce tvůrců aukcí Olymportu by mohl také přinést jiný software, který by urychlil vkládání položek do nabídky. Pokud by někdo o takovém software věděl, ozvěte se některému členovi výboru Olymportu.

V druhé části setkání si vzal slovo a dálkové ovládání do ruky Peter Osuský a pokračoval v prezentaci svého exponátu „Pre slávu športu“, jejíž první část jsme mohli vidět na jaře v Brně. V nádherných prostorách Fabriky při poutavém a informacemi nabitým vyprávění čas nebyvale rychle plynul. I přes náročnost celodenního programu se ještě někteří členové Olymportu po skončení setkání přesunuli na výstavu a doprohlédli si exponáty, které dopoledne nestihli. Opět se potvrdilo, že zajímavý program dokáže přitáhnout zájemce i do daleko menšího města než je Praha či Brno. Setkání ve Svitavách se opravdu vydařilo.

Více fotografií ze setkání najdete na webu Olymportu.

-jpb-

Novinky Olympsportu

Lukáš Krpálek – mistr světa v judu

V minulém čísle Zpravodaje jste byli informováni o úspěchu judisty Lukáše Krpálka, který na mistrovství světa získal historické první zlato pro Českou republiku v tomto sportovním odvětví. Letošní mistrovství světa v judu se konalo v Traktor Ice Areně v Čeljabinsku ve dnech 25. až 30. srpna 2014. Lukáš Krpálek zvítězil v polotěžké váze (do 100 kg).

Lukáš Krpálek se narodil 15. listopadu 1990 v Jihlavě a závodí za klub USK Praha. V jeho sbírce nechybí tituly z juniorských šampionátů. Je dvojnásobným juniorským mistrem světa (2008, 2009), juniorským mistrem Evropy (2008), mistrem Evropy do 23 let (2012), dvojnásobným seniorským mistrem Evropy (2013, 2014), dvojnásobným vítězem univerziády (2013 – ve váze do 100 kg a bez rozdílu vah). Letos dvojnásobný bronzový medailista z mistrovství světa (2011, 2013) dosáhl největšího úspěchu své sportovní kariéry, který snad může přebít jen olympijským kovem v Rio 2016.

Olympsport připomněl Krpálkův úspěch příležitostným štočkem, který byl ve strojovém razítku používán na poště Praha 6 dne 29.10.2014. Pro sběratele připravil i dopisnici s přitiskem (OS 08-14).

Další triumf ve FedCupu

Celkově pro Československo a Českou republiku již osmý. Tato vítězství nikdy nezevšední, pokaždé jsou jiná. Nám fanouškům pozvedají hrdost na naši zem. A když je to třetí triumf za poslední čtyři roky, tak ten další ročník FedCupu začínáme považovat již předem za vyhraný. Ale nikdo našim tenistkám nedá nic zadarmo. Tak jako v letošním ročníku.

V úvodním kole Světové skupiny 2014 naše družstvo 8.–9. února nastoupilo na antuce sevillského Centro de Tenis Blas Infante proti Španělsku. Kvůli nemoci za Česko nehrála Petra Kvitová a Lucie Šafářová ve studeném počasí nastydlá, takže úvodní dvouhry odehrály Barbora Záhlavová-Strýcová a Klára Koukalová. V sobotu se ale kvůli dešti stihl odehrát pouze jeden zápas. Utkání skončilo až v pondělí večer a pro nás úspěšně, díky vítězné čtyřhře. Po těsné výhře 3:2 na zápasy tak přivítaly české tenistky v dubnovém semifinále Itálii, s níž se ve stejné fázi potkaly i v předcházejícím

ročníku. Italky, pozdější vítězky, vloni České tenistky v semifinále vyřadily, tak bylo co oplácet. Naše děvčata povolila Italkám pouze jeden set a postoupila do finále. To se uskutečnilo v pražské O₂ Areně 8.–9.11. 2014, kde je vyzvalo Německo v čele se světovou desítkou Kerberovou. Německé reprezentantky se do závěrečného boje probojovaly poprvé po 22 letech. Celkově osmou trofej (po letech 1975, 1983, 1984, 1985, 1988, 2011, 2012) vyhrálo české kvarteto 3:1 na zápasy, když dva body zajistila Kvitová a jeden Šafářová. Čtyřhra se odehrála již za rozhodnutého stavu a vyzněla ve prospěch německého páru Lisická a Görgesová.

Na poště Praha 6 byl v pondělí 1.12.2014 používán k orážení zásilek výplatní strojek Postalia s příležitostnou vložkou (autory opět, na které je pěkně zachyceno celé úspěšné družstvo našich tenistek i s nehrajícím kapitánem Petrem Pálou. Podobně jsou jásající tenistky s trofejí vyobrazeny také na přitisku dopisnice, kterou Olympsport k OVS připravil pro sběratele (OS 09-14).

60 LET MEZINÁRODNÍ TENISOVÉ SÍNĚ SLÁVY

Poslední novinkou Olympsportu roku 2014 je dopisnice s přitiskem (OS 10-14) a příležitostné ruční razítko České pošty k šedesátinám Mezinárodní tenisové síně slávy.

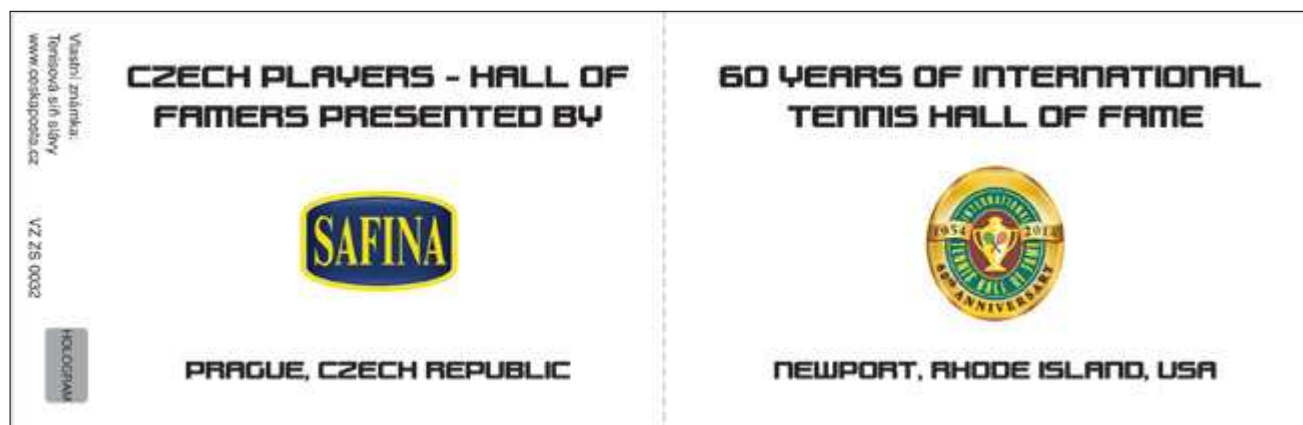
Mezinárodní tenisová síň slávy (angl.: *International Tennis Hall of Fame*) je nezisková expozice a muzeum ve městě Newport na Rhode Islandu (USA). Byla založena roku 1954 a první osobnosti tenisu do ní byly uvedeny v roce 1955. V současnosti je v ní na 200 osob z 18 zemí světa. Mezinárodní tenisovou federací byla uznána v roce 1986. Muzeum obsahuje širokou kolekci předmětů, videa, fotografie, zvukové nahrávky, tenisovou výbavu, trofeje, atd.

Mezi dvěma stovkami tenisových osobností je v Síni slávy také sedm tenistů a tenistek, kteří pocházejí či pocházeli z Československa a Československo nebo Českou republiku reprezentovali. Jaroslav Drobný (1983), Jan Kodeš (1990), Karel Koželuh (2006), Ivan Lendl (2001), Hana Mandlíková (1994), Martina Navrátilová (2000), Jana Novotná (2005). V závorkách za jménem je uveden rok uvedení do Síně slávy.

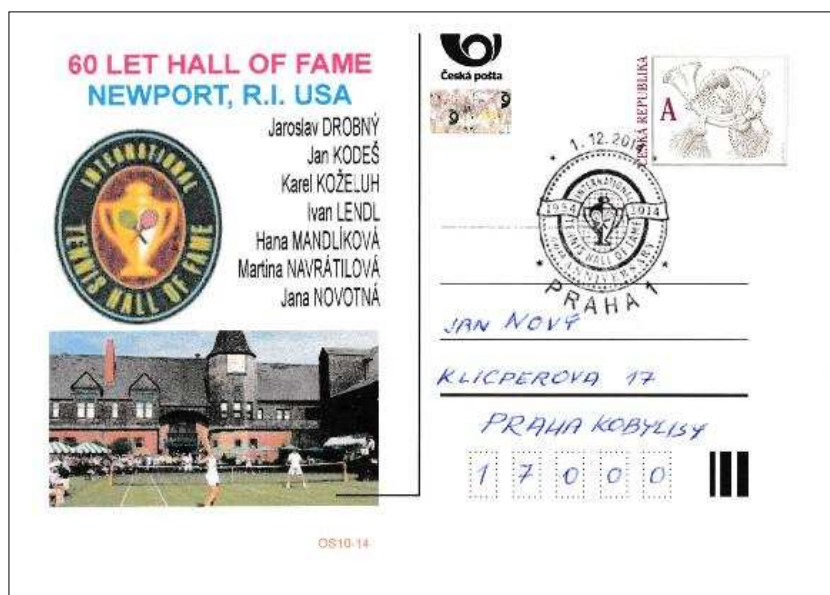
Z podnětu Jana Kodeše, člena Tenisové síně slávy a člena Olympsportu vydala Česká pošta 1.12.2014 známkový sešitek s osmi vlastními známkami. Na sedmi známkách jsou výše uvedení čeští členové Tenisové síně slávy a poslední známce je pak samotná Mezinárodní tenisová síň slávy. Mimochodem je to vůbec poprvé, co vyšla na poštovní známce. Na rozdíl od loňského tiskového listu s našimi úspěšnými tenisty, který Česká pošta prodávala, je známkový sešitek neveřejný. Vydání známkového sešitku s vlastními známkami financovala (stejně jako TL vloni) společnost SAFINA, která si většinu, z nákladu 1900 ks známkových sešitků, ponechá pro své zákazníky.

Olympsport získal prostřednictvím pana Jana Kodeše známkové sešitky pro své členy, kteří si je objednali. Přípraví pro ně sady 8 ks obálek s přitiskem a otiskem příležitostného ručního razítka České pošty k 60. výročí založení Mezinárodní tenisové síně slávy. Jen mějme trochu trpělivosti.

Známkový sešitek je opravdu moc vydařený a panu Kodešovi patří velké poděkování za přípravu jeho vydání a také, a to zejména, přání hodně zdraví do dalších let od všech kolegů - sběratelů z Olympsportu po náročném chirurgickém zákroku.

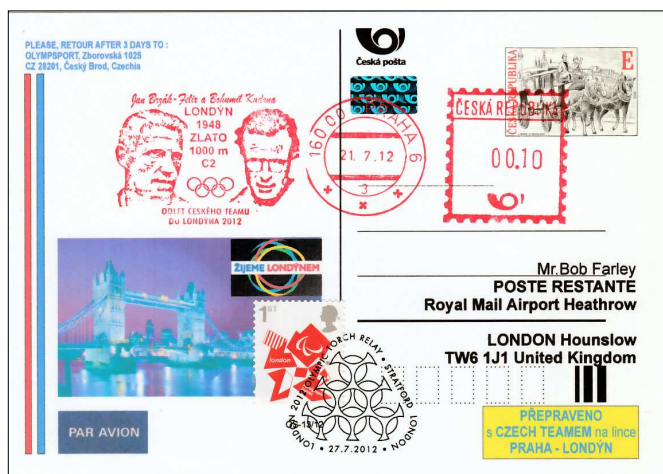

Ruční příležitostné poštovní razítko používala pošta Praha 1 ve dnech 1.-10.12.2014. Autorem návrhu je Miloslav Bláha. Na razítku je text "60th ANNIVERSARY INTERNATIONAL TENNIS HALL OF FAME 1954 - 2014" a vyobrazený pohár s dvěma tenisovými raketami k příležitosti 60. výročí Mezinárodní tenisové síně slávy.
-jpb-

LETĚLI JSTE DO LONDÝNA?

Myslím tím pochopitelně na Olympiádu. Potom se nabízí otázka s kým? Nemíním zde zjišťovat a ventilovat, zda to bylo s nějakou kočkou, kamarádem nebo někým dalším z rodiny, ale které letecké společnosti jste svěřili svoji tělesnou schránku? Mohly to být ČSA nebo jiná letecká společnost, třeba Turkish Airlines, případně náš speciál, pronajatý od Čs. armády. To byste potom nestartovali z Ruzyně, ale ze Kbel. Odtud se na cestu do Londýna vydala většina členů našeho reprezentačního teamu. Hlavní část odlétala 21.7.2012 a společně téhož dne odcestoval i uzávěr České pošty se zásilkami, které pro svoje členy připravil Olymposport. Zásilky „E“ na CDVp s poštovním kočárem byly dofrankované otiskem výplatního stroje s propagační vložkou s Janem Brzákem-Felixem a Bohumilem Kudrnou, olympijskými vítězi na OH 1948 v Londýně.

Zásilky příležitostných, pozdravných nebo jinak zvláštních letů bývají opatřené různými vignětami, nálepkami, otisky doprovodných razítek apod. a jsou hledány jako předměty sběratelského zájmu. První vlašťovky z Londýna se již na filatelistickém nebi objevily a my vás s nimi chceme seznámit. O těch, které byly odeslané z Česka bylo již řečeno téměř vše. Ještě doplníme, že na všech nalezneme kašet s textem „PŘEPRÁVENO / s CZECH TEAMEM na lince / PRAHA –LONDÝN. Podívejme se alespoň na některé.

1.7.2012 zajišťovala společnost Malaysia zřejmě pozdravný let na lince **Kuala Lumpur-Londýn**. Jednalo se na této lince o první let airbusu A 380 a pořadatel měl zapotřebí na přítisku na obálce inzerovat, že do zahájení londýnských her zbývá ještě 28 dní.

2.7.2012 odstartoval airbus A 380 z londýnského letiště Heathrow k letu na téže lince, ale v opačném směru, tedy **Londýn-Kuala Lumpur**. Opět se jednalo o 1. let. Ukázka přepravené zásilky nahoře vpravo.

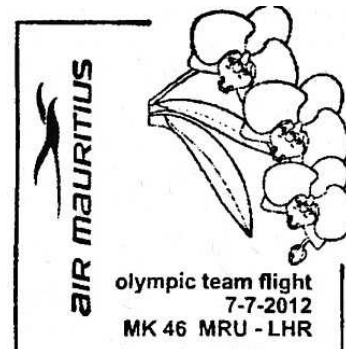
1.7.2012 letěli do Londýna také Australané. Využili k tomu letadlo společnosti Qantas na lince **Singapur-Londýn**. Existuje-li filatelistická dokumentace mi není známo.

5.7.2012 startovala na lince **Auckland-Los Angeles-Londýn** péčí společnosti Air New Zealand reprezentace nejen Novozélandská, ale i několika dalších teamů z odvrácené strany zeměkoule. Přepravené zásilky byly označené zeleným kaštem.

7.7.2012 z pro filatelisty zaslíbeného ostrova Mauritia startoval na lince **Mauritius-Londýn** letoun společnosti Air Mauritius, který pro cestu do Londýna využil i nevelký team zmíněného ostrova. Přepravované zásilky nesly kašet v černé barvě.

14.7.2012 je datum posledního letu, se kterým vás dnes seznamujeme. Jedná se o linku **Hong Kong-Londýn** a společnost Cathay Pacific Airways. Hong Kong vysílal do Londýna vlastní reprezentaci navzdory tomu, že tato bývalá britská kolonie je od roku 1997 součástí Číny. Na používaném kašetu v červené barvě shlížíme na známou londýnskou věž Big Ben.

Jenomže píseň praví, že „Čas je běžec dlouhým krokem, chvíli pokoj nedá si“. A má pravdu, protože mezitím došlo na Soči a na další let, tentokrát při Olympiádě zimní. Zatím se omezíme pouze na zásilky české provenience, které máme k dispozici a doplníme vše historkou, která s nimi souvisí. Členové novinkové služby Olympsportu získali zásilky na přítiskových celinových dopisnicích základní hodnoty 17 Kč, dofrankovaných otiskem výplatního stroje, tentokrát s vyobrazeným mistrem světa, olympijským medailistou a pozdějším kapitánem a trenérem a ještě později předsedou našeho hokejového svazu, Karlem Gutem, na potřebnou hodnotu poštovního ve výši 25.- Kč. Pro

ostatní zájemce jsme nabídli možnost na obálkách, upravených obdobným způsobem. CDVp byly zaslány přímo na adresu šéfa mise naší reprezentace v Soči, olympijského vítěze Martina Doktora, který je měl dopravit zpátky do vlasti.

Obálky byly odeslané jako zásilky POSTE RESTANTE na poštu do olympijské vesnice. Mezinárodní předpisy Světové poštovní unie již více než sto let pošťákovi říkají, že adresát si může POSTE RESTANTE zásilky vyzvednout osobně na poště a neučiní-li tak do předepsané doby,

vrací je pošta na svůj náklad zpět na adresu odesílatele. Toto vcelku jednoduché opatření však za více než zmíněných více jak sto let zřejmě ještě do Soči nedoskákalo, ruský pošťák viděl stejné OVS i na zásilkách POSTE RESTANTE, takže to všechno vrazil do jedné krabice a poté do rukou Martina Doktora. A protože „konec korunuje dílo“ přidal k tomu i zásilky, došlé do Soči z dalších evropských zemí, kterých bylo celkem 23. O těch 23 zásilkách jsme tedy dostali nazpět víc než jsme odeslali.

Jako ruští pošťáci jsme tedy s Martinem pracovali my dva. On to všechno dovezl do Česka a já jsem to rozesílal těm, kterým to patřilo. A že se někteří divili, proč jejich zásilky, zaslány do Soči, našly cestu zpátky do Německa, Polska i jinam, z Českého Brodu. Zásilky, které tuto anabázi absolvovaly, mají na přední straně vytištěný letový kašet, dokladující, že byly odeslané ve stejný den s odletem podstatné části naší reprezentace. Těm přespočetným z ciziny pochopitelně kašet chybí.

-jp-

Seriál LN POHNUTÉ OSUDY

Před 130 lety zemřel velký vlastenec Miroslav Tyrš

Záhadný odchod prvního sokola

Miroslav Tyrš

* 17. září 1832, Děčín

+ 19. srpna 1884. Oetz, Tyrolsko

Milníky života

■ 1860

Doktorát filozofie a setkání
s Jindřichem Fügnerem

■ 1862

Založení sokola pražského

■ 1869

Nervové onemocněníš

■ 1882

První sokolský slet

■ 1884

Odstoupení ze všech
funkcí v Sokole

Cvičitel'ský sbor sokola pražského (1864), uprostřed nahoře stojí Miroslav Tyrš

Rodilý Němec Tirsch, při studiu „nakažený češtvím“, poznal obchodníka Fügnera, oba založili tělocvičnou jednotu Sokol pražský, a aniž to ve druhé polovině 19. století tušili, **položili základy českého sportu**. Proto si Tyršův osud, od jehož tragického úmrtí letos uplynulo 130 let, připomínáme.

PAVEL KOVÁŘ

Narodil se 17. září 1832 v Děčíně v rodině zámeckého lékaře Johanna Tirsche; jeho matka Karolina, rozená Kirschbaumová, pocházela z Lovosicka. Při křtu dostal jméno Friedrich a krátce poté se rodina odstěhovala do Vídně, kde její životel zemřel na tuberkulózu. Vdova se dvěma malými dětmi se poté vrátila do Čech, aby našla útočiště u svého bratra, správce panství na Mladoboleslavsku.

Tady záhy zemřela Friedrichova sestra a o dva roky později na tuberkulózu i paní Tirschová. Na živu zůstal pouze šestiletý Friedrich... Tři roky vyrůstal u strýce, do školy chodil v Kostelním Vtelnu, v devíti letech se ho ujal další strýc, pražský úředník. V Praze Tyrš studoval gymnázium, nakazil se „češtvím“ a byl ovlivněn revolucí 1848, kdy studenti stavěli v ulicích barikády. Od roku 1850 studoval právnickou a filozofickou fakultu Karlo-Ferdinandovy univerzity. Tehdy se v indexu poprvé nepodepsal jako Friedrich Tirsch, nýbrž jako Bedřich Tyrš; posléze Bedřicha nahradil Miroslavem.

Zajímala ho logika, noetika, filozofie a estetika. Řídil se heslem Komenského: „Nic od ratolesti, vše od kořene!“ Věřil, že bude-li podporována touha Čechů po vědění, přinese jim to zlepšení života. Při studiu si

přivydělával coby cvičitel v pražské Schmidtové tělocvičné škole či vychovatel synů v bohatých rodinách. Poznal chudobu, a proto chtěl být spisovatelem nebo učitelem. V roce 1860 získal doktorát filozofie. Na diplomu však stálo jméno Friedericus Tirsch, nikoliv Miroslav Tyrš. Nedivme se tomu, vždyť Němci tvořili třetinu obyvatel českých zemí a měli elitní postavení.

V témže roce se osmadvacetiletý Tirsch setkal při toulkách na Křivoklátsku s o deset let starším Heinrichem Fügnerem, jeho ženou a šestiletou dcerou Renátou. Filozofa Tirsche a bohatého i vzdělaného obchodníka Fügnera sblížily Schopenhauerovy myšlenky o vlastenectví a humanismu. Tirsch alias Tyrš navštěvoval Malypetrův tělocvičný ústav a s dalšími jeho členy uvažoval o založení podobného subjektu,

který by byl společný pro Čechy i Němce, což umožňovala „únorová ústava“ z roku 1861. Vyhlíželo to nadějně, ale sponzor, pražská pobočka Dresdner Bank, vyslovil striktní podmínku - spolek musí být pouze německý.

Tyrš usoudil, že Češi by měli založit svou vlastní tělocvičnou jednotu, a tvrdil, že osamostatnění jim prospěje i v jiných sférách. Pro nápad získal Fügnera a pak i vlastenecky smýšlející bratry Eduarda a Julia Grégrovy. Myšlenka přál i kontext doby, neboť Vojtěch Náprstek přišel s plánem na vznik Nové Čechie v Americe: našinci tam měli utéci před rakouským útlakem, zbohatnout a po návratu vybudovat nové a svobodné Čechy. To však Tyrš odmítal.

„Nazdar!“ místo „Zdař bůh!“

Měl jiný plán: „Založme tělocvičnou jednotu a budujme Čechii tady, hned a bez emigrace!“ Záměr se začal naplňovat v lednu 1862, kdy Vídeň povolila jednotě činnost. Založena byla 16. února a její název zněl Tělocvičná jednotka pražská. Starostou byl zvolen Jindřich (nikoliv Heinrich) Fügner a náčelníkem Miroslav

hrabě Rudolf Thun-Taxis, Rudolf Skuherský, Emmanuel Tonner, Karel Steffek, František Písařovic, Jan Kryšpín, Ferdinand Fingerhut a Tomáš Černý. Dodejme, že Julius Grégr se roku 1861 zasloužil o vznik Národních listů a hrabě Thun-Taxis, právník a mecenáš umění, stál v témže roce u zrodu pěveckého spolku Hlahol a později i Moravan.

Pětasedmdesát zakládajících členů jednoty poprvé cvičilo v Malypetrově tělocvičně v Panské ulici, poté si pronajímali sál Apollo v Ječné ulici, ale záhy zazněla touha po vlastním stánku.

Ani to nebyl problém. Starosta Fügner koupil pozemek v Hradební - dnes Sokolské ulici poblíž Václavského náměstí, v červenci 1863 se začalo se základy a již 9. prosince 1864 se v nově budově poprvé cvičilo. A cvičí se tu dodnes, pouze vchod je za rohem - ze Žitné ulice.

Poté došlo i ke změně názvu na Sokol pražský. Šlo o návrh novináře a politika Tonnera, příznivce slovanské vzájemnosti, inspirovaného Jihoslovany, pro něž byl pták sokol symbolem síly, cti a rychlosti. Fügner zavedl tykání všech členů, oslovování „bratře“ a za součást stejnokroje navrhl červenou košili po vzoru italského revolucionáře Garibaldiho. Výtvornou podobu stejnokroje vypracoval malíř Josef Mánes. „Zdař bůh!“ zněl původní sokolský pozdrav, ale z popudu básníka Josefa Baráka byl nahrazen dodnes známým „Nazdar!“ Barák psal o Sokolech jako o „blanických rytířích a moderním národním vojsku“. A tak na počátku prusko-rakouské války v roce 1866 sám Tyrš navrhl, že

by Sokolové mohli vojensky hájit území českého království. Pro Vídeň to bylo ovšem nepřijatelné.

Pracovitý Tyrš se však v roce 1869 pod náporom práce nervově zhroutil a za léčbou odjel do švýcarského Rorschachu. Tam poznal cvičení místních turnerů a zjistil, že Sokolové za nimi zůstávají. Vypracoval proto nový program sokolského hnutí, v němž dbal na vyšší kvalitu cvičení, kázeň i životosprávu. Omezil pití piva, vína, kávy a částečně se stravoval jako vegetarián. Po návratu domů razil kampaň „proti pijáckým výstřelkům a děláním ostudy praporu“, avšak narazil.

Oponenti mluvili posměšně o pruském poručníkování, a tak ion ubral posléze ze své náročnosti, jak svědčí úryvek z jeho dopisu: „Pouze česká kuchyně a ‚pilsner‘ mohou člověku odpomoci od deprese.“ Pokud jde o pruské poručníkování, k takovému odsudku sáhli Tyršovi kritici snadno, neboť bylo známo, že je původem Němec. Takto argumentovali, kdykoliv se jim to hodilo, byť Tyrš mluvil i psal česky.

První všesokolský slet

Rok 1872 patřil v Tyršově životě k nešťastnějším: ve čtyřiceti se oženil s o dvaadvacet let mladší Renátou Fügnerovou, dcerou svého přítele.

Inteligentní dívka nikdy nenavštěvovala školu, její bohatý otec jí platil domácí učitele. Jedním z nich se později stal i Tyrš. Když vztah mezi ním a žačkou skončil sňatkem, byl však Fügner již sedm let po smrti; zemřel v pouhých 43 letech na otravu krve... Nevěsta

Tyrš. Členy výboru se stali vlastenci - bratři Grégrové,

nebyla podle tehdejších zákonů plnoletá, vdávala se krátce po svých osmnáctinách, což v měšťácké společnosti vyvolalo rozruch. Navíc se mnozí závistivci domnívali, že sňatek s bohatou nevěstou vyřešil i Tyršovu nevalnou ekonomickou situaci.

Renáta Fügnerová
jako mladá Tyršova nevěsta

Pohodu v osobním životě však Tyršovi záhy zkalila pokračující nervová labilita nebo spíše opakované náporů psychické nemoci. Proto omezil činnosti v institucích, jež mu jako vlastenci a kunsthistorikovi byly drahé. Odešel z výborů Národního divadla i Českého muzea. Opustil i politiku, třebaže byl v roce 1869 zvolen poslancem českého sněmu a v roce 1873 zasedal v Říšské radě. Nepřestával však psát do Národních listů či Květů. Ve svých člancích i nadále hájil sokolské hnutí, a tudíž odmítal názor, že v rakouské monarchii nemá naději na úspěch. Když ho však nemoc, přicházející ve vlnách, přestala sužovat, začal připravovat oslavy dvacátého výročí vzniku Sokola - první všesokolský slet.

Ten se konal 18. června 1882, ale neproběhl v rozsahu, jak jej později poznaly celé generace. Bylo to veřejné cvičení Sokola pražského, k němuž do Prahy přijeli cvičenci z Čech i Moravy

a hosté z Vídně, Lublaně i Ameriky. Program začal pietním aktem u Fügnerova hrobu. Dopoledne se v jižní části Střeleckého ostrova zkoušelo cvičení, odpoledne tam dorazil průvod 1600 Sokolů (vyšli z budovy techniky v Resslerově ulici), z nichž téměř polovina nastoupila k prostným, která řídil sám Tyrš. Poté následovalo cvičení čtyřiceti družstev členstva na náradí. Nanejvýš úspěšný den končil večerním shromážděním v Měšťánské besedě.

Sokolské ideje a vlastenecké představy o budoucnosti byly však značně vzdáleny od reality. Tyrš dostával od Sokola stipendium tisíc zlatých ročně, z nichž ovšem polovinu platil za byt v sokolské budově. Další, leč nepřilíš vysoké částky mu plynuly z práce v časopise Sokol, cvičitelství, přednáškové činnosti a publikace článků. Rozhodně nežil na vysoké noze. Navíc vydával nemalé částky za knihy, podklady k přednáškám i léčení. Tudíž lze chápat jeho snahu, aby se plně uplatnil ve své profesi. Proto se hlásil do konkurzu na české části rozdělované pražské Karlo Ferdinandovy univerzity. Jenomže pro Vídeň byl jako vůdčí osobnost českého Sokola nepřijatelný. Vídeňští úředníci si počínali chytrě: 6. února 1884 ho sice jmenovali profesorem na filozofické fakultě, ale současně poslali do Prahy přípis, v němž stálo: Pokud chcete být profesorem, musíte ihned a navždy zanechat všech funkcí v Sokole.

Nejtěžší zkouška

Ocitl se před nejtěžší životní zkouškou, která trvala několik měsíců, neboť se rozhodl až

koncem května, kdy v šestém čísle časopisu Sokol oznámil, že odchází z funkce náčelníka a také opouští redakci...

Tak nečekaný krok vyvolal v české společnosti a v sokolském hnutí bouřlivou odezvu. Náčelníci i řadoví členové Sokola mluvili dokonce o zradě národa i sokolských myšlenek. Za této situace se Tyrš cítil ještě sklesleji, takže zřejmě proto opustil v červenci Prahu. Odjel vlakem do Oetz, horské obce v Tyrolsku, a ubytoval se v hostinci, odkud podnikal vycházky do okolí. Do Prahy psal o své osamělosti a smutku. Ocitujme jednu větu: „Přes nejlepší vůli nemohu to klubko představ v hlavě rozmotati.“ Listy plné pochybností o sobě posílal nejblíže přátelům a své paní, které s lítostí sdělil, že i ji zklamal. Ona se mu v dopisech snažila nálady vylepšovat a počátkem srpna se za ním chystala jet; z dopisů je patrné, že se na shledání oba těšili.

Jenomže k němu již nedošlo. Osmého srpna se jako obvykle vydal do hor. V noci z 8. na 9. srpna jej na lesní mýtině uviděla místní žena, pozdravila, ale on jí neodpověděl a pokračoval v cestě. Poté ho již nikdo nespatriil. Když 9. srpna přijela paní Tyršová, její muž byl nezvěstný. Několikátý denní pátrání po něm bylo marné. Jeho tělo se našlo až 21. srpna v řečišti dravého toku Aachy. Místní lidé pak tvrdili, že se naplnily jejich předtuchy, neboť ode dne, kdy zmizel, vídali, jak po kamenech Aachy poletuje světélko, Tyršova duše. Horalé poté cizince pohřbili 23. srpna na oetzském hřbitůvku. To byl však pouze první pohřeb...

Praha viděla pohřeb opravdu královský

PAVEL KOVÁŘ

PRAHA Osudu spoluzakladatele sokolského hnutí se zevrubně věnoval historik českého obrození prof. Albert Pražák, jenž ve své knize Dr. Miroslav Tyrš - osvobozenecký smysl jeho díla (1946, pražské nakladatelství V. Neubert a synové) přímo reportážně popsal Tyršův pohřeb na pražských Olšanských hřbitovech. Citujme: „(...) Dne 30. října 1884 byly Tyršovy pozůstatky z Oetzu vyzdviženy, 5. listopadu dovezeny do Prahy a vystaveny v sokolovně. Dne 9. listopadu byl konán Tyršův pohřeb. Do Prahy se sjelo na šestnáct set Sokolů se smutečními prapory a vavřínovými věnci všech jednot. Za nimi šlo na dva tisíce akademiků, na šest tisíc středoškoláků a na třicet tisíc lidí všech stavů. Na rakev byly položeny věnce i jménem Chorvatska, Slovinska, Polska. Dr. Eduard Grégr se loučil s Tyršem jménem národa a připomněl, že přišel do doby, kdy jsme si plně a nejbolestněji uvědomili rozpor mezi slavným minulem a bednou přítomností. Chtěl nás zvednout změnou na národ silný a sebevědomý.“ Popis pohřbu vybízí k otázce: Proč

sokolský národ tak rychle Tyršovi odpustil? Odpověď by mohla znít takto: onu „zradu“ na miskách vah jeho odkazu bohatě převážily zásluhy. Avšak je tu další otázka: Proč se sokolská historiografie - profesora Pražáka nevyjímaje - nikdy neptala, zda Tyrš zemřel nešťastnou náhodou, nebo zda spáchal sebevraždu? To, že se jeho psychická nemoc s přibývajícím věkem zhoršovala, by totiž ukazovalo na sebevraždu. Nic na tom nemění skutečnost, že nebyl nalezen dopis na rozloučenou.

Sebevražda jako „spása“?

Ten však nemusel být napsán, neboť po přiznání k dobrovolnému odchodu ze světa by se Tyrš mohl obávat, že bude považován za slabocha a ztratí své místo v dějinách. Ano, jsou to spekulace, ale zároveň lze rozumět tomu, proč sokolové nechtěli o Tyršově skonu mluvit. Ve vlasteneckém zápase s Vídní by to nebylo taktické. S využitím poznatků dnešní psychiatrie lze usuzovat, že Tyrš trpěl maniodepresivní psychózou. Sebevraždu jako „spásu“ volí často právě takto nemocní lidé. Manželství Tyršových trvalo 12 let a za tu dobu se z paní Renáty stala

díky její inteligenci a sebevzdělávání osobnost, jež manželovi pomáhala v práci. Hledala a třídila mu tisíce stran podkladů, které mohl snadněji zpracovávat. Dodejme, že jeho práce z dějin antického umění, politiky a architektury mají platnost i dnes. Bezdětná Renáta se již nevdala, desítky let se věnovala odkazu manželova díla, psala o výtvarném umění a podílela se na vývoji českého dívčího školství. V roce 1931 jí byl udělen čestný doktorát filozofie na Univerzitě Karlově. Zemřela 22. února 1937.

Miroslavu Tyršovi by nemělo být zapomenuto, že vypracoval sokolské řády, vytvořil české tělocvičné názvosloví a v díle Základové tělocviku formuloval odborné zásady pro sokolskou činnost.

Na poslední cestě doprovázelo Tyrše 1600 sokolů z 90 jednot

článek Pavla Kováře z Lidových novin upravil -jpb-

Miroslav Tyrš se objevil na československých poštovních známkách celkem 5x. Čtyřznámková série byla vydána k 100. výročí jeho narození v roce 1932. Pátá známka s Miroslavem Tyršem pak vyšla o rok později. Od té doby se zakladatel Sokola na poštovní známku nedostal. Snad v roce 2032 k 200. výročí jeho narození, tož si počkáme a uvidíme.....

Přehled německých sportovních razítek roku 2014

1. 3.5. Rohr Kongres IMOS / Před 30 lety olympijské vítězství čtyřbobu v Sarajevu 1984
2. 28.5. Freiburg im Breisgau společně / jedinečně / Landes Turnfest (zemský cvičitelský svátek)
3. 12.6. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / zahajovací zápas / Brazílie - Chorvatsko
4. 16.6. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / Německo - Portugalsko
5. 21.6. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / Německo - Ghana
6. 26.6. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / Německo - USA
7. 8.7. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / semifinále A / Brazílie - Německo
8. 9.7. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / semifinále B / Nizozemsko - Argentina
9. 13.7. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / vize - mistr světa / Německo
10. 13.7. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / závěrečný zápas / Německo - Argentina
11. 13.7. Frankfurt am Main MS v kopané 2014 v Brazílii / mistr světa / Německo
12. 13.7. Frankfurt am Main Fotbalové MS mužů v Brazílii / 4. vítězný titul / 1954-1974-1990-2014 / pro německé národní mužstvo
13. 17.7. Berlin „Mise 4. hvězda splněna!“ / 1954-1974-1990-2014 / Německo mistr světa
14. 12.8. Sylt Super Sail Tour
15. 13.8. Berlin ME v plavání 2014
16. 22.8. München FC Bayern München - VfL Wolfsburg / zahájení Bundesligy
17. 23.10. Sindelfingen Mezinárodní burza známek - Fotbalový den mládeže

